

حزب‌الله ۴۰ ساله می‌شود: چرخش‌های داخلی منطقه‌ای و استراتژیک گروه و پیامدهای آن

به قلم [حنین غدار](#) (/fa/experts/hnyn-ghdar-0/), [ماتیو لویت](#) (/fa/experts/matyw-lwyt-0/), [مونا فیاض](#) (/fa/experts/mwna-fyad/), [عقیل عباس](#) (/fa/experts/qyl-/)

(bas

۶ فوریه ۲۰۲۳

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/hezbollah-turns-40-implications-groups-internal-regional-and-strategic-shifts
العربية (/ar/policy-analysis/40-amaan-ly-tasys-hzb-allh-tdayat-althwlat-aldakhlyt-walaqlymyt-walastratyjyt-llhzb/)

تحلیل کوتاه

چهار کارشناس تاثیر حزب‌الله را در داخل و خارج بعد از دهه‌ها مانور سیاسی عملیات نظامی و فعالیتهای تبهکارانه ارزیابی می‌کنند

چهار کارشناس تاثیر حزب‌الله را در داخل و خارج بعد از دهه‌ها مانور سیاسی عملیات نظامی و فعالیتهای تبهکارانه ارزیابی می‌کنند

در ۲۹ نوامبر انستیتو واشنگتن یک میزگرد آنلاین از مجموعه مباحث سیاست‌گذاری با شرکت حنین غدار، ماتیو لویت، مونا فیاض و عقیل عباس برگزار کرد. حنین غدار هموند فریدمن در برنامه گدولد در انستیتو واشنگتن و نویسنده «سیرزمین» (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahland-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community>) حزب (shia-community) (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahland-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community>) نقشه ترسیم (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahland-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community>) ترسیم (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahland-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community>) نقشه (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahland-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community>) ضاحیه (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahland-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community>) و (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahland-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community>)

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahland-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community> (جامعه
<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahland-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community>)
<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahland-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community> (شعه
<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahland-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community>)
<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahland-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community> (لبنان
<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahland-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community>)
وکسلر در انستیتو واشنگتن و طراح و پدیدآورنده نقشه تعاملی (<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap>) (برگزیده
<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap>) (فعالیت
<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap>) (جهانی
<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap>) (حزب
<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap>) (الله
<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap>) (بینان
<https://www.washingtoninstitute.org/hezbollahinteractivemap>)
برجسته‌ترین شیعیان مخالف حزب‌الله بدل شده است. عباس استاد دانشگاه است که از جمله در دانشگاه آمریکایی عراق تدریس کرده است. آنچه می‌خوانید گزارشی
فشرده از اظهارات آنان است.

ویدیوی این نشست را با صدای اصلی و بدون ترجمه تماشا کنید:

<https://youtu.be/aioxK8fVb1M>

حنین غدار

امسال چهارمین دهه موجودیت حزب‌الله است. آنچه به عنوان جنبش مقاومت لبنان با یک بازوی نظامی آغاز شد به چیزی بسیار بزرگتر و پیچیده‌تر تحول یافته است. تا پیش از سال ۱۹۸۲ گروه‌های فلسطینی جنوب لبنان را در کنترل داشتند منابع محلی را احتکار می‌کردند و انحصار تصمیم‌گیری را در دست داشتند. من خودم در آن ناحیه بزرگ شدم و یادم می‌آید وقتی نیروهای اسرائیلی برای سرنگون کردن فلسطینیان هجوم آوردند در روستای ما با برنج و گلبرگ‌های رز از آن‌ها استقبال شد. ولی اسرائیلی‌ها بیش از حد انتظار ماندند و کنترل شدید بر زندگی محلی‌ها اعمال کردند و از «آزادکنندگان» به «اشغالگران» تبدیل شدند. وقتی حزب‌الله وارد صحنه شد خود را به عنوان مقاومت علیه اشغالگران اسرائیلی معرفی می‌کرد. اما در نتیجه سوءرفتارهای افسارگسیخته چهل سال بعد خودش اشغالگر محسوب می‌شود. اعتبار مقاومت گروه در سال ۲۰۰۰ به اوج رسید وقتی که اسرائیل رسماً از لبنان خارج شد. اما بعد اوضاع به تدریج بدتر شد. خصوصاً وقتی نیروهای حزب‌الله جنگی غیرضروری را با اسرائیل در سال ۲۰۰۶ سبب شدند و در سال ۲۰۰۸ از سلاح‌های خود علیه جوامع محلی لبنان استفاده کردند. بعد مداخله گروه در جنگ سوریه اعتبار آن را به مراتب تنزل داد. در سال ۲۰۱۹ اعتراضات عمومی چهره زشت گروه را برای همه لبنانی‌ها آشکار کرد چون نیروهای حزب‌الله تصمیم به حفاظت از طبقه سیاسی فاسد گرفتند و به معترضان حمله کردند. امروز این گروه دیگر در لبنان محبوب نیست بلکه به عنوان یک کارتل جنایتکار مواد مخدر و سازمان مافیایی از آن می‌ترسند.

ماتیو لویت

بعد از سال‌ها انکار حزب‌الله سرانجام اذعان کرد که در سال ۱۹۸۲ تشکیل شده است که موید دیگری است بر اینکه در حملات تروریستی بزرگ در بیروت در حوالی آن زمان دست داشته است. قبلاً گروه اصرار داشت که تا پیش از انتشار «نامه سرگشاده» ۱۹۸۵ خود عملیاتی نشده بوده است. این سردرگم‌سازی موثر بود زیرا اطلاعات از طبقه‌بندی خارج شده (نشان می‌دهد که دولت‌های غربی برای فهم موج جدید نظامی‌گری شیعی در آن زمان به زحمت افتاده بودند) در آن دوره شخصیت‌های حزب‌الله تا مدت‌ها مدعی بودند گروهی که خود را «جهاد اسلامی» می‌خواند سازمانی کاملاً متفاوت است. نهادهای اطلاعاتی بعدها توانستند ثابت کنند که نام جهاد اسلامی اسم مستعار حزب‌الله بوده (و کماکان هست).

چهار دهه گذشته همچنین مملو از چرخش در همسویی‌های گروه در خارج بوده است. مثلاً رابطه «قهر و آشتی متناوب» گروه با سوریه را در نظر بگیرید. در یک مقطع دمشق فعالانه به دنبال شکار عماد مغنیه رئیس عملیات‌های حزب‌الله بود. سال‌ها بعد گروه به رژیم بشار اسد در یک جنگ داخلی کمک می‌کرد.

رابطه پایدار حزب‌الله رابطه‌اش با ایران بوده است. در میانه دهه ۱۹۸۰ سی‌آی‌ای طی گزارشی نتیجه گرفت که تشکیل گروهی مثل حزب‌الله بدون حمایت تهران ممکن - و حتی محتمل - بوده اما کمک و تامین مالی ایران تبدیل شدن آن را به یک جنبش مسلحانه بزرگتر و قدرتمندتر تسریع کرده است. مثلاً این نیروی قدس ایران بود که ۱۵۰۰ تن از نفرات خود را در سال ۱۹۸۲ به دره بقاع فرستاد تا تاکتیک‌های نظامی و عقیدتی را به حزب‌الله آموزش دهند. امروز حسن نصرالله رهبر حزب‌الله به عنوان نوعی «رئیس دفتر» برای گروه‌های «مقاومت» پرشمار ایران در خارج عمل می‌کند. به‌خصوص بعد از مرگ قاسم سلیمانی فرمانده نیروی قدس و ابومهدی المهندس رهبر شبه‌نظامیان عراقی.

در واقع با توجه به پایان تقریبی ماموریت حزب‌الله در سوریه این گروه سعی کرده راه‌هایی برای ارضای میل خود برای مقاومت پیدا کند. یکی از این راه‌ها فشار کافی بر اسرائیل است تا کشور را در وضعیت هشدار قرار دهد و بر اساس آن حزب‌الله بتواند به اعتبار خود به عنوان حریف کشور یهود بیفزاید بدون آنکه اسرائیل را وادار به پاسخ نظامی گسترده در داخل لبنان کند.

در مورد تحریم‌های بین‌المللی برای مقابله با حزب‌الله و شبکه تبهکاری جهانی آن باید گفت تحریم ابزاری موثر بوده است. البته وقتی این گروه به خاطر تحولات بزرگ در سوریه و کاهش تامین مالی (هم در داخل و هم از ایران) دچار شوک شده بود آمریکا چه بسا در زمینه تحریم کم‌کاری کرد. اما تحریم فقط ابزار است نه سیاست‌گذاری.

بعد از ۲۰۰۹ و وقتی کاهش بهای نفت و افزایش تحریم‌ها ایران را وادار به کاهش موقت تامین مالی حزب‌الله کرد گروه فعالانه شروع به تنوع بخشیدن به جریان‌های درآمدی خود کرد تا این کمبود را جبران کند از جمله از طریق پولشویی و دیگر پروژه‌های تبهکاری سازمان‌یافته بخشی از این فعالیت‌ها قاچاق مواد مخدر بوده است که در این زمینه حزب‌الله در خارج از لبنان عمدتاً از طریق ایفای نقش تدارکاتی و حمل و نقل بسیار فعال است

حزب‌الله همین‌طور کماکان در قاچاق نفت و سلاح همراه با سپاه پاسداران ایران عمیقاً مشارکت دارد واحدهای تدارکاتی این دو با هم کار می‌کنند و در این زمینه بسیار موفق بوده‌اند محمد قصیر یکی از مهم‌ترین مقامات حزب‌الله در حوزه قاچاق است و همچنان مورد اعتماد کامل فرماندهان سپاه پاسداران قرار دارد (نقش او به عنوان مترجم سلیمانی در جریان یک ملاقات فوق سری با اسد در فوریه ۲۰۱۹ معرف این امر است).

مونا فیاض

رابطه ایران با حزب‌الله به همان آغاز کار برمی‌گردد به زمان احیای فعالیت‌های سیاسی شیعه و تشکیل امل اسلامی از سوی موسی صدر بعد از ورود او به لبنان امل و حزب‌الله گرفتار رقابتی شدید از ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۰ بودند اما در نهایت امل منشعب شد و حزب‌الله به جنبش سیاسی غالب کشور تبدیل شد

به لحاظ ایدئولوژیک گروه متعهد به ترویج ولایت فقیه است همان آموزه‌ای که به رهبر ایران اقتدار می‌بخشد طی سال‌ها کادرهای حزب‌الله اشکال سنتی بیان هنری فرهنگ و پوشش شیعیان لبنانی را نابود کردند و هم‌زمان هنجارهای اجتماعی محافظه‌کارانه‌تری تحمیل کرده‌اند که با هنجارهای موردحمایت رهبران ایران همسو است هنجارهایی که بسیاری در لبنان قبول ندارند

به علاوه با آنکه «پیمان طائف» خواستار خلع سلاح تمام شبه‌نظامیان لبنانی شد حزب‌الله به بهانه ادامه مقاومت علیه اسرائیل از این کار سر یاز زد. این حرکت در ترکیب با تلاش حزب‌الله برای حذف مخالفان بالقوه به گروه امکان داد تا اردوگاه مقاومت شیعه در لبنان را در انحصار خود بگیرد و به این ترتیب سلطه خود را بر مردم محلی افزایش دهد

بعد از تصاحب صحنه شیعه حزب‌الله تصمیم گرفت سراع صحنه سیاسی ملی برود یکی از خطرناک‌ترین دستاوردهایش تبدیل نظام دموکراتیک پارلمانی به سیستم اجماعی از طریق توافقنامه دوحه در ۲۰۰۸ بود ابداع شرط «یک‌سوم مخالف» از سوی گروه آن را قادر ساخت تا تصمیمات سیاسی کلیدی را در دست بگیرد

اما اعتراضات ۲۰۱۹ شهرت حزب‌الله را برای همیشه تغییر داد یعنی وقتی رهبران گروه علیه جنبش اعتراضی موضع گرفتند دیگر نتوانستند ادعای نیروی «مقاومت» داشته باشند حالا آن‌ها خود دولت هستند سران مافیایی که مسئول حفظ یک نظام فاسد است و وقتی حزب‌الله به استفاده از خشونت علیه معترضان متوسل شد مردم دیگر دلیلی نداشتند انکار کنند که کشورشان اساساً از سوی ایران اشغال شده است

امروز رهبران سازمان در بحران هستند نه فقط به خاطر مشکلاتشان در داخل که همین‌طور به خاطر اعتراضات جاری در ایران ترس از دست دادن قدرت در نهایت می‌تواند آن‌ها را به استفاده از بازوهای نظامی بکشاند هم در داخل و هم علیه اسرائیل تا موضع خود را تقویت کنند

عقیل عباس

اکثریت عراقی‌ها به خاطر پروپاگاندای گسترده به نفع حزب‌الله تصویر دقیقی از این سازمان ندارند برای همین اکثر آن‌ها در بیشتر عمر حزب‌الله از این گروه حمایت کرده‌اند که تا حد زیادی به خاطر تلاش‌های گروه برای مقاومت علیه اسرائیل و غرب بوده است عراقی‌ها اقدامات گروه را از منظر آموزش‌های پان-عربی و اسلامیستی دیده‌اند که به آن‌ها اجازه نمی‌دهد آنچه را در بستر عینی و تاریخی رخ داده درک کنند در زمان صدام حسین از حزب‌الله به عنوان «مقاومت لبنان» تجلیل می‌شد و مدتی بعد از سقوط او احزاب شیعه عراق به خاطر عدم پیروی از الگوی حزب‌الله مورد سرزنش بودند چون بسیاری از عراقی‌ها حزب‌الله را عاری از فساد و دارای حمایت گسترده مردم لبنان تصور می‌کردند

این اشتیاق وقتی عراقی‌ها به خطر شبه‌نظامیان شیعه خودشان پی بردند زایل شد عملیات علیه داعش هم باعث چرخش در حمایت آن‌ها شد چون موج جدیدی از ملی‌گرایی و وطن‌پرستی عراقی را برانگیخت چرخش اصلی علیه حزب‌الله در سال ۲۰۱۷ رخ داد که این گروه واسطه توافقی برای انتقال ۶۰۰ عضو داعش از لبنان به مرز عراق شد این حرکت با انتقادات گسترده‌ای در عراق روبه‌رو شد حتی حیدر العبادی نخست‌وزیر و عضو ارشد حزب الدعوة اسلامی که اغلب همسو با ایران و نیروهای نیابتی‌اش بود به شدت حزب‌الله را برای تسهیل این انتقال محکوم کرد

با وجود این گروه هنوز به داشتن روابط نظامی گسترده با شبه‌نظامیان هوادار ایران در عراق افتخار می‌کند در سال ۲۰۰۷ علی موسی دقدوق عامل حزب‌الله همراه با قیس و لیث الخزعلی رهبران شبه‌نظامیان عصائب اهل الحق در بصره بازداشت شد نیروهای آمریکا آن‌ها را متهم کردند به طراحی عملیاتی در اوایل همان سال که منجر به مرگ پنج سرباز آمریکایی در کربلا شده بود دقدوق در حبس خانگی قرار گرفت اما از فرار سیاسیون اغلب به ملاقات او می‌رفتند و بعد از خروج نظامی آمریکا از عراق او آزاد شد

حزب‌الله همین‌طور روابط تجاری گسترده‌ای با شبه‌نظامیان هوادار ایران دارد هرچند این روابط در داخل عراق کاملاً واضح است ماهیت پرابهام چنین رابطه‌ای آن را به موضوعی دشوار برای جمع‌آوری مدارک قابل اثبات تبدیل می‌کند

بین گزارش فشرده را اریک یاورسکی تهیه کرده است رشته میزگردهای مباحث سیاست‌گذاری با کمک سخاوتمندانه خانواده فلورنس و رابرت کافمن میسر شده است

درباره شرکت‌کنندگان:

حنین (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/hanin-ghaddar>) (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/hanin-ghaddar>) *غدار*

حنین غدار هموند فریدمن در برنامه گدولدر انستیتو واشنگتن است که بر سیاست کشورهای عربی متمرکز است در این برنامه مطالعات او در حوزه سیاست‌های شیعیان در سرزمین شام است

ماتیو (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/matthew-levitt>) (<https://www.washingtoninstitute.org/experts/matthew-levitt>) *لویوت*

(<https://www.washingtoninstitute.org/experts/matthew-levitt>)

ماتیو لویت هموند برنامه فرورم- وکسلر در انستیتو و مدیر برنامه راینهارد در انستیتو واشنگتن در زمینه ضدتروریسم و اطلاعات است

مونا فیاض <https://www.washingtoninstitute.org/experts/mona-fayad> <https://www.washingtoninstitute.org/experts/mona-fayad> <https://www.washingtoninstitute.org/experts/mona-fayad>

مونا فیاض کنشگر سیاسی لبنانی فرانسه‌زبان و استاد دانشگاه است که به یکی از برجسته‌ترین شیعیان مخالف حزب‌الله بدل شده است

عقیل عباس <https://www.washingtoninstitute.org/experts/akeel-abbas> <https://www.washingtoninstitute.org/experts/akeel-abbas> <https://www.washingtoninstitute.org/experts/akeel-abbas>

عقیل عباس استاد دانشگاه است و در زمینه هویت‌های ملی و مذهبی مدنیته و برقراری دموکراسی در خاورمیانه مطالعه می‌کند او در دانشگاه آمریکایی عراق دانشگاه هیوستون و دانشگاه اولد دومینیون تدریس کرده است

درباره نویسنده

حنین غدار <https://www.washingtoninstitute.org/experts/hnyn-ghdar-0>

حنین غدار هموند فریدمن در برنامه گدولد در انستیتو واشنگتن است که بر سیاست کشورهای عربی متمرکز است در این برنامه مطالعات او در حوزه سیاست‌های شیعیان در سرزمین شام است

ماتیو لویت <https://www.washingtoninstitute.org/experts/matyw-lwyt-0>

مونا فیاض <https://www.washingtoninstitute.org/experts/mwna-fyad>

مونا فیاض کنشگر سیاسی لبنانی فرانسه‌زبان و استاد دانشگاه است که به یکی از برجسته‌ترین شیعیان مخالف حزب‌الله بدل شده است

عقیل عباس <https://www.washingtoninstitute.org/experts/qqi-bas>

عقیل عباس استاد دانشگاه است و در زمینه هویت‌های ملی و مذهبی مدنیته و برقراری دموکراسی در خاورمیانه مطالعه می‌کند او در دانشگاه آمریکایی عراق دانشگاه هیوستون و دانشگاه اولد دومینیون تدریس کرده است

RECOMMENDED

تحلیل کوتاه

بررسی چشم‌انداز تهدید تروریسم در سال ۲۰۲۳

۲ فوریه ۲۰۲۳

BRIEF ANALYSIS

Abdullah and Biden Need to Discuss Economics, Not Just Israeli-Palestinian Tensions

فوریہ ۲۰۲۳ |

David Schenker

(/policy-analysis/abdullah-and-biden-need-discuss-economics-not-just-israeli-palestinian-tensions)

BRIEF ANALYSIS

The Juniper Oak Military Exercise: Implications for Innovation, Experimentation, and U.S. Policy Toward Iran

فوریہ ۲۰۲۳ |

Michael Eisenstadt

(/policy-analysis/juniper-oak-military-exercise-implications-innovation-experimentation-and-us-policy)

TOPICS

- (fa/policy-analysis/rwabt-rb-w-asrayy/) روابط عرب و اسرائیل
- (fa/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/) عرب و اسلام سیاسی
- (fa/policy-analysis/trwrysm/) توریسم
- (fa/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/) نظامی و امنیتی

REGIONS & COUNTRIES

- (fa/policy-analysis/lbnan/) لبنان
- (fa/policy-analysis/raq/) عراق